

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Кафедра глобальної економіки

*Присвячується 70-річчю
економічного факультету*

**«Механізми збалансованого розвитку
рециркуляційних аквакультурних систем
в Україні: сучасні технології, економіка та право»**

I Міжнародна науково-практична конференція

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Київ 2021

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

*Присвячується 70-річчю
економічного факультету*

**«Механізми збалансованого розвитку
рециркуляційних аквакультурних систем в
Україні: сучасні технології, економіка та право»**

I Міжнародна науково-практична конференція

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

Київ 2021

Національний університет біоресурсів і природокористування України
Бюджетна установа «Методично-технологічний центр з аквакультури»

Батумський державний університет імені Штота Руставелі (Грузія)

Національна асоціація рибоводів «Romfish» (Румунія)

Департамент SAD – ART, AgrpParisTech (Франція)

Асоціація органічної аквакультури «Foregi» (Грузія)

Європейська Асоціація наук з Безпеки (Польща)

Центр з досліджень водних генетичних ресурсів «АКВАГЕНРЕСУРС»
філії Державного підприємства «Республіканський центр з відтворення
та розведення тварин» Республіки Молдова (Молдова)

Академія Наук бізнесу Грузії (Грузія)

Механізми збалансованого розвитку
рециркуляційних аквакультурних систем в Україні:
сучасні технології, економіка та право

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

І Міжнародна науково-практична конференція

КИЇВ 2021

УДК [330.366/.341.1 + 34] : 639.2/.3 (477)
ББК 65.5

*Рекомендовано до друку науковою радою
Науково-дослідного інституту економіки і менеджменту
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 5 від 01.03.2021 р.)*

*Схвалено БУ «Методологічно-технологічний центр з аквакультури»
Державного агентства рибного господарства України
(протокол № 3 від 08.02.2021 р.)*

Механізми збалансованого розвитку рециркуляційних аквакультурних систем в Україні: сучасні технології, економіка та право. Збірник тез I Міжнародної науково-практичної конференції. К.: НУБіП України, 2021. 54 с.

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами I Міжнародної науково-практичної конференції «Механізми збалансованого розвитку рециркуляційних аквакультурних систем в Україні: сучасні технології, економіка та право», яка відбулась на кафедрі глобальної економіки економічного факультету.

ISBN - 978-617-7878-54-3

Оргкомітет Міжнародної науково-практичної конференції:

Кваша С. М., доктор економічних наук, проректор з навчальної і виховної роботи – голова оргкомітету;

Діброва А. Д., доктор економічних наук, декан економічного факультету – заступник голови оргкомітету;

Вдовенко Н. М., доктор економічних наук, завідувач кафедри глобальної економіки – заступник голови оргкомітету;

Шарило Ю. Є., директор Бюджетної установи «Методично-технологічний центр з аквакультури» – заступник голови оргкомітету;

Горяна Л. Г., к.пед.наук, президент Міжнародної академії культури безпеки, екології та здоров'я (за згодою);

Гечбаия Б. Н., доктор економіки, професор, директор департаменту управління бізнесу, Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія) – співголова оргкомітету (за згодою);

Діассамідзе Софіко, Голова правління Асоціації органічної аквакультури «Foregi» (Грузія) (за згодою);

Кетелін Платон, Національна асоціація рибоводів «Romfish» (Румунія) (за згодою);

Андре Торр, директор по дослідженням Департаменту SAD – ART, AgrParisTech (Франція) (за згодою);

Коженювські Л. Ф., президент Європейської Асоціації наук з Безпеки (Польща) (за згодою);

Галина Куркубет, професор, доктор біології, директор Центру з досліджень водних генетичних ресурсів «АКВАГЕНРЕСУРС» філії Державного підприємства «Республіканський центр з відтворення та розведення тварин» Республіки Молдова (Молдова) (за згодою);

Михальчишина Л. Г., кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки – відповідальний секретар.

Члени організаційного комітету:

Бабунашвілі Т. М., доктор економічних наук, професор, Президент Академії Наук бізнесу Грузії (Грузія) (за згодою);

Кірейцева О. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки;

Данилевська-Жугунісова О. Є., кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки;

Коробова Н. М., кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки;

Наконечна К. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри глобальної економіки;

Яцун А. Г., завідувач навчально-наукової лабораторії «AGMEMOD» кафедри глобальної економіки, економічного факультету.

За зміст наукових праць та достовірність наведених фактологічних і статистичних матеріалів відповідальність несуть автори

ISBN - 978-617-7878-54-3

© Національний університет біоресурсів

і природокористування України, 2021

© Економічний факультет, 2021

© Кафедра глобальної економіки, 2021

ЗМІСТ

<i>Horobchenko O. A.</i>	
The state of world fisheries and aquaculture: the impact on sustainable fisheries and aquaculture.....	7
<i>Mykhalchyshyna L. H.</i>	
The impact of COVID-19 on fisheries and aquaculture food systems.....	9
<i>Шарило Ю. Є., Вдовенко Н. М., Гечбаия Б. Н.</i>	
Адаптація заходів з недопущення, стримування та ліквідації ННН-рибальства в контексті новітніх механізмів боротьби з нелегальним промислом риби.....	12
<i>Павлюк С. С.</i>	
Результати опитування щодо впливу карантинних обмежень на аквакультурні рибоводні господарства у весняний період 2020 року.....	15
<i>Махиборода К. В.</i>	
Органічна аквакультура в аграрному секторі: теоретичний аспект.....	17
<i>Сіненко І. О.</i>	
Інструменти регулювання галузевого розвитку на принципах сталого й відповідального рибальства та аквакультури.....	19
<i>Яцун А. Г., Федоренко М. О.</i>	
Світовий досвід в системі регулювання ринку аквакультури.....	23
<i>Коновалов Р. І., Поплавська О. С.</i>	
Пропозиції до удосконалення заходів державної підтримки виробників аквакультури.....	26
<i>Дмитришин Р. А.</i>	
Перспективи формування в молоді навичок правового регулювання відтворення риби та анкетування обізнаності учнів.....	30
<i>Боярин Я. І., Михальчишина Л. Г.</i>	
Ресурсний розвиток рибогосподарських підприємств.....	35
<i>Ганцева К. О., Кірейцева О. В.</i>	
Вдосконалення технології напівфабрикатів у тістовій оболонці.....	37

<i>Гутак М. А., Кірейцева О. В.</i>	
Удосконалення технології кулінарної продукції на основі рибної ікри.....	38
<i>Ліщук В. В., Коробова Н. М.</i>	
Напрями вдосконалення механізму управління сталим розвитком рибного господарства.....	40
<i>Меняйлова В. О.</i>	
Соціально-економічні завдання розвитку аквакультури в Україні.....	42
<i>Мироненко О. О., Кірейцева О. В.</i>	
Удосконалення технології напівфабрикатів з морської риби для забезпечення надходження на ринок якісної продукції.....	44
<i>Посв'ячений Я. А., Михальчишина Л. Г.</i>	
Рибне господарство України як сфера економічної діяльності.....	46
<i>Слободянюк Є. Г., Михальчишина Л. Г.</i>	
Удосконалення організаційно-економічного механізму господарювання підприємств рибної галузі.....	48
<i>Вдовенко Н. М., Кот Т. Ю., Сокур Л. В.</i>	
Позиціонування аквакультури України в глобальному конкурентному світі і можливості використання даної інформації при викладанні навчальних дисциплін.....	50
<i>Шепелев С. С., Звенигорецький Р. І.</i>	
Додана вартість як показник впливу на результати конкурентоспроможності галузі.....	55
<i>Шеховцова А. М., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М.</i>	
Базові підходи до формування показників конкурентоспроможності суб'єктів господарювання у рибному господарстві.....	59

Horobchenko O. A.,

PhD in Economics, Associate Professor

Black Sea National University Peter Graves

Mykolaiv

Ukraine

THE STATE OF THE WORLD FISHERIES AND AQUACULTURE: THE IMPACT ON SUSTAINABLE FISHERIES AND AQUACULTURE

Global fish production reached about 179 million tonnes in 2018, of which 82 million tonnes came from aquaculture production. Of the total, 156 million tonnes were used for human consumption, equivalent to an estimated annual supply of 20.5 kg per capita. The remaining 22 million tonnes were destined for non-food uses, mainly to produce fishmeal and fish oil (18 million tonnes). Aquaculture accounted for 46 percent of the total production and 52 percent of fish for human consumption.

Global capture fisheries production in 2018 reached a record 96.4 million tonnes, an increase of 5.4 percent from the average of the previous three years. The top seven producing countries accounted for almost 50 percent of total captures and the top 20 producing countries accounted for about 74 percent of the total capture fisheries production. The increase was driven by marine capture fisheries, which increased from 81.2 million tonnes in 2017 to 84.4 million tonnes in 2018, although still below the all-time high of 86.4 million tonnes in 1996. Catches of anchoveta by Peru and Chile accounted for most of the increase in catches in 2018, following relatively low catches for this species in recent years, making it the top species, at over 7.0 million tonnes. Alaska pollock was second, at 3.4 million tonnes, while skipjack tuna ranked third for the ninth consecutive year, at 3.2 million tonnes. Finfish represented 85 percent of total capture production, with small pelagics as the main group, followed by gadiformes and tuna and tuna-like species.

Catches from inland fisheries were at their highest ever at 12.0 million tonnes, accounting for 12.5 percent of total capture fisheries production in 2018. However, this continuously rising trend in inland fisheries production may be misleading, as the increase in catches can partially be attributed to improved reporting and assessment at the country level.

Sixteen countries produced more than 80 percent of the total inland catch, with Asia accounting for two-thirds of global inland production since the mid-2000s. Inland catches continue to be important for food security in Africa, which accounts for 25 percent of global inland fisheries catches. In 2018, world aquaculture fish production reached 82.1 million tonnes and 32.4 million tonnes of aquatic algae, bringing the total to an all-time high of 114.5 million tonnes. Looking at fish farming; 89 percent of the global total in volume terms in the last 20 years originates in Asia.

China has produced more farmed aquatic food than the rest of the world combined since 1991, although its share in world aquaculture production declined from 59.9 percent in 1995 to 57.9 percent in 2018.

Inland aquaculture produced most farmed fish (51.3 million tonnes, or 62.5 percent of the world total, compared with 57.7 percent in 2000).

The share of inland finfish production decreased gradually from 97.2 percent in 2000 to 91.5 percent (47 million tonnes) in 2018, while production of other species groups increased, particularly through freshwater crustacean farming in Asia, including that of shrimps, crayfish and crabs.

Fish and fishery products remain some of the most traded food commodities in the world. In 2018, 67 million tonnes, or 38 percent of total fish production, were traded internationally.

Following a sharp decline in 2015, trade recovered subsequently in 2016, 2017 and 2018, with respective annual growth rates of 7 percent, 9 percent and 5 percent in value terms.

Overall, the value of global fish exports increased from USD 7.8 billion in 1976 to peak at USD 164 billion in 2018, at an annual growth rate of

8 percent in nominal terms and 4 percent in real terms (adjusted for inflation). Over the same period, global exports in quantity increased at an annual growth rate of 3 percent, from 17.3 million tonnes.

УДК 639.2/.3:616.98-036.21

Mykhalchyshyna L. H.,

PhD in Economics, Associate Professor

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Kyiv

Ukraine

THE IMPACT OF COVID-19 ON FISHERIES AND AQUACULTURE FOOD SYSTEMS

Food itself is not responsible for the transmission of the disease to people. According to both the World Health Organization (WHO) and the OIE, the COVID-19 pandemic is being sustained through human-to-human transmission and not through international trade in animals and animal products. There is currently no evidence that people can catch COVID-19 from food or food packaging. In developing countries with large informal sectors, the lockdown measures and social distancing have especially impacted vulnerable small-scale and artisanal workers and communities.

Many of these workers do not belong to producer organisations that represent their combined interests, making it challenging to access government support.

Adequate coverage of the fisheries and aquaculture sector, including informal workers, should be provided.

It is important to work with sectoral and regional organizations to develop a range of adaptations to manage fisheries and aquaculture during the pandemic, that support job protection and ensure a fast recovery of the sector

without compromising sustainability, including by assessing and adjusting transport and market development options.

Online distributors report increased use of web orders and home delivery services, as house-bound consumers accelerated their adoption of e-commerce alternatives during lockdowns. Recognizing their specific vulnerability, as food producers, processors, vendors and carers, the impact of COVID-19 on women should be considered, and access to government support should be secured for women along the fish value chain.

Uncertainty continues to dominate the outlook for the fisheries and aquaculture sectors, particularly with regard to the duration and severity of the pandemic. Investment in the fisheries and aquaculture sector will be impacted by the pandemic. The availability of investment funds for future production may be limited by the falling demand and lower prices. This is likely to bring long-term transformations to the sector.

Key activities in a fisheries or aquaculture supply chain are fishing, aquaculture production, processing, transport of inputs, distribution, wholesale and retail marketing. Each of these activities are of equal importance to the success of the supply chain. Each stage of the chain is susceptible to being disrupted or stopped by impacts arising from COVID-19 and related measures. If one of these buyer-seller links is ruptured by the disease or containment measures, the outcome will be a cascading chain of disruptions that will affect livelihoods and food security. Furthermore, the reduction in domestic demand and widespread containment measures affects both a nation's imports and reduces foreign income, with significant consequences on a sector highly dependent on international trade.

Finally, financial distress in businesses can lead to a reduction in wages, working hours or labour layoffs. As the financial sector is in difficulty, it has fewer resources to sustain the economic losses incurred. In addition, many insurers do not cover business interruptions due to events such as the COVID-19 disease.

In summary, a flow disruption anywhere in the supply chain causes a slowdown everywhere else. Only by protecting the buyer-seller links and each stage of the supply chain can human consumption of fish and fish products, and therefore the successful and continuing completion of the supply chain, be achieved.

It is therefore of paramount importance to provide all possible protection to each stage of the fisheries and aquaculture food chain. In the longer term, bottlenecks identified during the pandemic, and the apparent need to shorten some fish supply chains, can guide improvements that increase the sustainability of fish supply and demand, including reduction of food loss and waste.

Список використаних джерел:

1. Катан Л. І., Добровольська О. В., Деревенець В. М. Фінансове забезпечення сталого використання водних біоресурсів підприємств галузі рибництва. Науковий вісник ХДУ. Серія: Економічні науки. 2017. Вип. 24. Ч. 2. С. 96–98.

2. Вдовенко Н. М., Варшавська Н. Г., Гечбаія Б. Н., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М., Шарило Ю. Є., Шепелєв С. С. Конкурентоспроможність рибного господарства України в нових умовах функціонування національної економіки [колективна монографія]. Харків: Глобус, 2020. С. 328.

3. Вдовенко Н. М. Глобальні пріоритети сталого виробництва сільськогосподарської продукції. Innovative solutions in modern science. 2016. № 4 (4). С. 3–17.

4. Кваша С. М., Вдовенко Н. М. Аквакультурне виробництво: від наукових експериментів до промислових масштабів. Інвестиції практика та досвід. 2011. № 20. С. 7–11.

5. Pauly D., Zeller D. Comments on FAOs state of world fisheries and aquaculture Sofia. Marine Policy. 2017. № 77. P. 176–181.

Шарило Ю. Є.,

*директор, Бюджетна установа «Методично-технологічний
центр з аквакультури»*

м. Київ

Україна

Вдовенко Н. М.,

д.е.н., професор

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Гечбаія Б. Н.,

доктор економіки, професор, член-кореспондент Академії Наук Бізнесу Грузії,

директор департаменту управління бізнесу,

Батумський державний університет імені Шота Руставелі

Грузія

Гечбаія Б. Н.

доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Академії

Наук Бізнесу Грузії, директор департаменту управління бізнесу,

Батумський державний університет

імені Шота Руставелі

Gechbaia Badri

Doctor of Economics, Professor

Correspondent Member of the Academy of

Sciences of Georgia Business Head of the Department of Business

Administration

Batumi Shota Rustaveli State University

Georgia

**АДАПТАЦІЯ ЗАХОДІВ З НЕДОПУЩЕННЯ, СТРИМУВАННЯ ТА
ЛІКВІДАЦІЇ ННН-РИБАЛЬСТВА В КОНТЕКСТІ НОВІТНІХ МЕХАНІЗМІВ
БОРОТЬБИ З НЕЛЕГАЛЬНИМ ПРОМИСЛОМ РИБИ**

Україна є стороною Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10 грудня 1982 року (далі – Конвенція) та Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського

права від 10.12.1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів і запасів далеко мігруючих риб і управління ними, ратифікованої Законом України «Про ратифікацію Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10.12.1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів та запасів далеко мігруючих риб і управління ними».

Положення Конвенції та Угоди про виконання положень Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права від 10.12.1982 року, які стосуються збереження транскордонних рибних запасів і запасів далеко мігруючих риб і управління ними, а також Резолюції 105 61-ї сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй (далі – ООН) встановлюють основний принцип для усіх країн, а саме усі країни мають:

забезпечувати експлуатацію водних біоресурсів рибальськими суднами, що здійснюють промисел під їх прапором, згідно із заходами щодо сталого управління водними біоресурсами, недопущення незаконного рибальства;

співпрацювати між собою з метою недопущення незаконного рибальства.

Угода Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН про заходи держави порту щодо попередження, стримування та ліквідації незаконного, непідзвітного і нерегульованого рибальства (далі – Угода) була прийнята Конференцією ФАО в 2009 році.

Головною метою Угоди є запобігання, стримування та ліквідація незаконного, непідзвітного і нерегульованого рибальства (далі – ННН-рибальство). Угода передбачає ефективне здійснення сторонами в якості держав порту заходів при заході в порт іноземних суден або їх стоянці в порту. Застосування заходів, передбачених Угодою, буде сприяти гармонізації заходів держави порту, зміцненню регіональної, міжнародної співпраці та припинення надходження на національні і міжнародні ринки риби, виловленої в результаті браконьєрського промислу.

Окрім того, міжнародні регіональні організації з управління рибальством розробляють з урахуванням базових положень Угоди заходи з управління рибальством.

Враховуючи зазначене, приєднання України до Угоди сприятиме подальшій інтеграції в регіональні організації з управління рибальством та покращить міжнародний імідж України.

Керуючись прагненням врегулювати, в рамках взаєморозуміння та співпраці, всі питання, що стосуються морського права, і усвідомлюючи історичне значення Конвенції Організації Об'єднаних Націй з морського права, ратифікована Законом № 728-XIV (728-14) від 03.06.99, як важливого внеску в підтримку миру, справедливості і прогресу для всіх народів світу, підкреслило необхідність реалізації нової загальноприйнятної Конвенції з морського права.

Усвідомлюючи тісний взаємозв'язок проблем морського простору і необхідність розглядати їх як єдине ціле, визнаючи урахування суверенітету всіх держав, правового режиму для морів і океанів, який сприяв би міжнародним повідомленнями і сприяв би використанню морів і океанів в мирних цілях, справедливому та ефективному використанню їх ресурсів, збереженню їх живих ресурсів, вивченню, захисту і збереженню морського середовища.

Досягнення цих цілей буде сприяти встановленню справедливого та рівноправного міжнародного економічного порядку, при якому будуть враховуватися інтереси і потреби всього людства.

Таким чином, прогресивний розвиток морського права, досягнуті в цій Конвенції, будуть сприяти зміцненню миру, безпеки, співробітництва та дружніх відносин між усіма державами відповідно до принципам справедливості і рівноправ'я, а також відповідно до цілей і принципів Організації Об'єднаних Націй, викладеними в її Статуті сприяти економічному та соціальному прогресу всіх народів світу.

Павлюк С. С.,

Бюджетна установа «Методично-технологічний

центр з аквакультури»

м. Київ

Україна

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ЩОДО ВПЛИВУ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ НА АКВАКУЛЬТУРНІ РИБОВОДНІ ГОСПОДАРСТВА У ВЕСНЯНИЙ ПЕРІОД 2020 РОКУ

Цього року карантинні обмеження вплинули на всі звичні аспекти життя та не оминули і рибогосподарську галузь, яка опинилася вперше в такій ситуації. Підприємства були вимушені пристосовуватись до низки змін, щоб зберегти своє виробництво. Тому проведене опитування має важливе значення для розуміння становища рибницьких господарств після карантинних обмежень пов'язаних з COVID-19. Незважаючи на традиційну не високу активність, в опитуванні прийняли участь 40 господарств. Більшість опитувань відбувалося в телефонному режимі. Географія учасників опитування охопила практично всі регіони України (крім окупованих територій), тому результати опитування можна вважати такими, що мають доволі високу ступінь достовірності.

Слід вказати, що запитання в анкеті стосувалися впливу карантинних обмежень на основні аспекти рибогосподарської діяльності: обсягів продажу, збуту продукції, підвищення виробничих витрат.

Переходячи безпосередньо до результатів опитування маємо, що більше половини респондентів (55 %) визначили негативний вплив карантину на виробництво продукції аквакультури в наступних аспектах: обсяги продажу господарства вимушені були зменшити через відсутність постійних покупців (ресторани, магазини) та фінансових можливостей населення, що загалом негативно вплинуло на самі господарства; ціни

на корми в порівнянні з минулорічними цінами дещо виросли, що відмітило 52,6 % респондентів, пов'язано це з економічною кризою спричиненою карантинними обмеженнями у всьому світі.

На відсоток респондентів, що не зіштовхнулись із підвищенням ціни на корм, на нашу думку, вплинув поширений метод напівінтенсивного ведення господарської діяльності.

Карантинні заходи, які були запроваджені у весняний період 2020 року, не генерували тотального збільшення ціни на продукцію аквакультури, проте, 25 % респондентів підтвердили збільшення ціни на продукцію аквакультури, швидше за все, через виникнення незначного дефіциту певних продуктів, що було зумовлено закриттям кордонів і обмеженням пересування територією України та підвищенням цін на корми. Респондентами не було відмічено технічних збоїв під час карантинних обмежень, проте, це більше свідчить про низький рівень механізації існуючих господарств, ніж про відсутність цієї проблеми під час карантину. Меншість підприємств відмітили появу нових витрат спричинених карантинними обмеженнями, проте, чверть респондентів повідомили про зростання існуючих витрат при виробництві продукції аквакультури на власних господарствах.

Таким чином, результати дослідження в більшій мірі підтвердили прогнози спеціалістів про деякий спад виробництва продукції аквакультури, але в цілому значного негативного впливу українська аквакультура не зазнала.

Список використаних джерел:

1. Режим доступу: <https://www.prostir.ua/?news=rezultaty-doslidzhennya-vplyvu-covid-19-na-ukrajinski-pidprijemstva-pidsumky-obhovorennya>.
2. Режим доступу: https://tlu.kiev.ua/uploads/media/COVID-19_Impact_Forestry_Sector_UA.pdf.
3. Режим доступу: <https://www.who.int/ru/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/advice-for-public>.

Махиборода К. В.,

здобувач кафедри глобальної економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

ОРГАНІЧНА АКВАКУЛЬТУРА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Вдале географічне розташування, близькість до потенційних міжнародних покупців надає Україні сприятливі умови та великий потенціал для розвитку органічного сільського господарства. Останнім часом органічний напрям виробництва вже не позиціонується як нішевий і нині займає стратегічну позицію не лише у розвитку аграрної сфери, але і всієї нашої національної економіки. Але, зауважимо, що розвиток органічної сфери аквакультури відбувається в умовах високої невизначеності як для операторів, так і для споживачів, оскільки потребує вдосконалення системи науково-теоретичного та нормативно-правового обґрунтування. В першу чергу, йдеться про основні визначення та поняття у сфері виробництва, обігу, маркування, споживання та законодавчого забезпечення органічної сфери.

Бородачова Н. В. зазначає, що при виробництві органічної продукції аквакультури має забезпечуватися дотримання екологічних вимог протягом усього ланцюга «виробництво – переробка – реалізація» [1, с. 59].

Як зазначає В. І. Вовк, для формування повноцінного ринку продукції й харчових продуктів органічного походження в Україні, в першу чергу, необхідно підтримати вітчизняного товаровиробника шляхом прийняття відповідних законів щодо органічного агровиробництва та сертифікації екологічно чистих харчових продуктів, широкої популяризації серед населення здорового способу харчування, формування і організації

маркетингової політики розподілу органічної продукції, вибору ефективних каналів її реалізації [2].

Погляд Н. М. Головченко також заслуговує на увагу, яка визначає поняття «органічної аквакультури в аграрному секторі» в аспекті реалізації основних засад аграрного сектору, що дає змогу врахувати не лише технологічні та управлінські обмеження у виробництві продукції аквакультури, а й передбачити формування системи безпеки продовольства на підставі екологічно та економічно виправданого і соціально справедливого впливу на природу для гарантування якості життя прийдешніх поколінь [3].

Так, органічна аквакультура в аграрному секторі – це збалансована система виробництва продукції аквакультури, що здійснюється сертифікованими суб'єктами господарювання з максимальним застосуванням біологічних факторів підвищення продуктивності, що забезпечують екологічно, соціально та економічно ефективно і прозоре виробництво продукції з метою задоволення потреб ринку.

Отже, можемо констатувати, що органічна аквакультури в аграрному секторі – це напрям ресурсощадливого виробництва, орієнтований на забезпечення суспільства якісним та безпечним продовольством, збереження навколишнього середовища та покращення біорізноманіття.

Список використаних джерел:

1. Бородачова Н. В. Попит та пропозиція на ринку органічних продуктів. Агрперспектива. 2004. С. 59–61.
2. Вовк В. І. Сертифікація органічного сільського господарства в Україні: сучасний стан, перспективи, стратегія на майбутнє. Матеріали Міжнародного семінару «Органічні продукти харчування. Сучасні тенденції виробництва і маркетингу». Львів, 2014. С. 3-7.
3. Головченко Н. М. Роль органічного сільського господарства у підвищенні добробуту сільського населення в Житомирській області: [монографія]. Агросвіт. 2009. С. 41–45.

УДК 338.432 : 639.3/.6 (477)

Сіненко І. О.,

здобувач кафедри глобальної економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗЕВОГО РОЗВИТКУ НА ПРИНЦИПАХ СТАЛОГО Й ВІДПОВІДАЛЬНОГО РИБАЛЬСТВА ТА АКВАКУЛЬТУРИ

Сфера переробки риби та інших водних біоресурсів вже давно виокремлена від сфери управління Державним агентством рибного господарства України. В той же час торгівля рибою та іншими водними живими ресурсами не контролюється центральним органом виконавчої влади з рибного господарства. Питання торгівлі водними біоресурсами та похідними з них продуктів вже давно знаходяться за межами компетенції як центрального органу виконавчої влади з рибного господарства, так і, фактично, будь-яких інших органів, крім інспекцій Державної служби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів. У даному контексті, варто говорити про реформування системи управління рибним господарством за напрямом більшої відповідності існуючим реаліям, сучасним світовим тенденціям з розвитку управління рибальством та аквакультурою, необхідністю наближення такого управління до забезпечення господарювання на принципах сталого, відповідального рибальства та аквакультури, підсиленням регуляторної складової, оскільки питання стосується як водних, так і рибних ресурсів [1]. Сьогодні в Україні традиційними об'єктами аквакультури незмінно залишаються коропові: звичайний короп та далекосхідні коропові (рослиноїдні) види: білий та строкатий товстолобики, їх гібриди, білий амур. Крім коропових українські

аквафермери вирощують інші види: райдужну форель, європейського сома, щуку, судака, лина, кларієвого сома, карася, стерлядь, російського та сибірського осетрів, бестера, веслоноса. Асортимент продукції аквакультури залишається тривалий час майже незмінним.

В Україні відсутнє ліцензування діяльності у сфері аквакультури. Україна залишається чи не єдиною у Європі та однією з небагатьох у світі, за виключенням деяких країн Африки, де досі не запроваджено інститут першого продажу та наскрізних супровідних документів на рибу та інші водні біоресурси, які походять як з рибальства, так і з аквакультури. Водночас, слід відмітити, що у Норвегії такий механізм працює з 1926 року. Не виключено, що обсяги незаконного, непідзвітного, неконтрольованого рибальства в Україні є одними з найбільших у порівнянні з сусідніми країнами. Реальна боротьба з незаконним, непідзвітним, неконтрольованим рибальством продовжує працювати у рамках застарілих стандартів із залученням рибоохоронного патруля. У всьому світі вже давно усвідомили, що найбільш ефективним, у тому числі з огляду на видатки, інструментом боротьби з незаконним виловом риби та вирощуванням гідробіонтів є встановлення дієвого контролю держави та суспільства над торгівельними потоками. Відсутність належної якості інформації, за такої ж відсутності у державі рибогосподарської економічної науки не наближає Україну до загальноприйнятих світових стандартів та здійснення діяльності в аквакультурі [2].

Як висвітлюють дослідження доцільно провести системний аналіз проблем в аквакультурі України. Першочерговою проблемою в аквакультурі України є відсутність достовірної інформації про стан сектору, реальні обсяги вилучення водних біоресурсів, обсяги вирощування товарної риби у аквакультурі, кількість працюючих, кількість суб'єктів господарювання, обсяги випуску риби та рибної продукції, економічні показники галузі. Ймовірно, можна говорити про те,

що реальний стан економіки рибного господарства, а не лише визначених державних підприємств та бюджетних установ, економічних показників галузі, внеску галузі у добробут споживачів, виробників залишається поза увагою управління галуззю, протягом останніх років. Зв'язок із реальними виробниками аквакультури обмежується контактами з обраними суб'єктами господарювання, які, хоч іноді і виробляють значні обсяги риби-сирця, але, безперечно, не є представниками усього вітчизняного рибальства та аквакультури. В Україні відсутні представницькі та дієві об'єднання виробників, які є у Європейському Союзі та інших країнах світу. Такі об'єднання перебирають на себе більшість функцій з управління рибним господарством. Україна є єдиною країною Європи, де практично повністю відсутній зв'язок між рибоводом та відповідним центральним органом виконавчої влади [3; 4].

Встановлено, що Україна нині повільно рухається у напрямку зменшення тиску промислового рибальства на запаси водних біоресурсів, відсутні обмеження за кількістю користувачів на водоймі, суден, знарядь лову.

Вказане не повною мірою відображено у нормативних актах та не виступає як обмежуючий фактор.

В Україні фактично не облікованим залишається любительське рибальство, тиск якого на природні біологічні ресурси, є абсолютно порівняним з промисловим тиском за обсягами вилучення. При цьому у решті країн Європи любительське рибальство регулюється і на необхідності посилення його подальшого обліку йдеться у чинній Спільній рибній політиці Європейського Союзу на 2014–2020 рр.

Слід відмітити, в Україні любительське рибальство залишається безоплатним, що так само не узгоджується ні з тенденціями, ні з трендами, які спостерігаються у світі.

Таким чином, реальною поточною проблемою є не повна інформація про стан справ у рибному господарстві у цілому.

Мало ефективною є система управління рибним господарством, яка виходить з обмеженості даних щодо стану рибного господарства, реальних потреб користувачів водними біоресурсами та рибоводів, з одного боку, та суспільства – з іншого.

При цьому, доцільно здійснити поглиблений аналіз стану сучасного рибного господарства України, виявити його роль у забезпеченні сталого розвитку у контексті трьох базових складових – соціальної, екологічної, економічної.

Список використаних джерел:

1. Bell, J. D., Watson, R. A., Ye, Y. Global fishing capacity and fishing effort from 1950 to 2012. *Fish and Fisheries*, 2017. № 18 (3). P. 489–505.

2. Vdovenko N. M., Korobova N. M. Methods of state regulation of agricultural sector in terms of the orientation of the economy to safety and quality standards. *Wspolraca Europejska*. 2015. № 3 (3). Vol. 3. С. 68–80.

3. Вдовенко Н. М., Варшавська Н. Г., Гечбаія Б. Н., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М., Шарило Ю. Є., Шепелев С. С. Конкурентоспроможність рибного господарства України в нових умовах функціонування національної економіки [колективна монографія]. Харків: Глобус, 2020. С. 328.

4. Деренько О. О. Удосконалення інструментів регулювання ринку продукції аквакультури. *Науковий економічний журнал Інтелект XXI*. 2017. Вип. 6. С. 38–40.

5. Zeller D., Palomares M. L. D., Tavakolie A., Ang M., Belhabib D., Cheung W. W. L., Lam V. W. Y., Sy E., Tsui G., Zylich K., Pauly D. Still catching attention: Sea Around Us reconstructed global catch data, their spatial expression and public accessibility. *Marine Policy* 2016. № 70. P. 145–152.

УДК 351.824.1:338.439.5:637.56

Яцун А. Г.,

здобувач кафедри глобальної економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Федоренко М. О.,

перший заступник директора

Бюджетна установа «Методично-технологічний

центр з аквакультури»

м. Київ

Україна

СВІТОВИЙ ДОСВІД В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ АКВАКУЛЬТУРИ

Найважливішими факторами впливу на розвиток аквакультури є ринок, технології та економіка. Саме ринок диктує свої умови виробникам на які види риб найбільший попит і регулює норми виробництва. Наприклад в Туреччині є можливості і технології на вирощування риби калкан, але економічно це не вигідно і країна імпортує його із-за кордону. Зокрема, в Туреччині була визначена стратегія, яка б дозволила їм покращити внутрішній економічний стан. Це сталося після того, як значно скоротився вилов основного продовольчого виду риби «хамсах» з Чорного моря і економіка зазнала втрат. Стратегія була сформована з декількох етапів. Полягала вона в ідеї не прокормити населення, а збільшити валюту країни, тобто визначено економічне направлення розвитку аквакультури. Спочатку був проаналізований водний фонд країни: Чорне море та багато внутрішніх водойм. Потім виокремлені найбільш прибуткові для держави види риб та з доступними технологіями виробництва. Основною рибою для промислу стали дорадо

та райдужна форель. Почалось інтенсивне відпрацювання технологій, але окрім цього підприємці отримали державну допомогу у вигляді зміни законодавства, розвитку науки та отримання дотацій на розведення та вирощування основних видів риби.

При цьому зауважимо, що підтримка молодих спеціалістів з виробництва продукції аквакультури державою стала пріоритетним завданням та були створені по всій території Грузії інститути та рибогосподарські факультети. Чотири основних інститути знаходяться біля Чорного моря та біля внутрішніх водойм, де проводяться дослідження, вивчаються технології та інновації у виробництві.

Процес вирощування форелі в Туреччині полягає в парі етапів. В горах є цех, де вирощують маточне поголів'я та молодь, а потім рибу транспортують в садки, які встановлені в Чорному морі. Завдяки механічному процесу годівлі, витрачається менше ресурсів і знижується собівартість продукції.

В таких умовах форель, яку прозвали Чорноморським лососем, виростає в середньому до 5 кг і стає конкурентоспроможною по всьому світі. Після зростання якості вирощування риби та введення усіх стандартів Чорноморського лосося експортують і тим самим регулюють внутрішній ринок та економіку в цілому.

Як показали дослідження, на сьогоднішній день Туреччина займає перше місце в світі за обсягами експорту лаврака та друге місце за обсягами експорту форелі.

Звісно цього замало для економічного підйому. Тому почали ліцензувати аквакультуру, щоб вивести із тіні багато підприємств та виробників. Були прийняті державні дотації. За наказом, який оновлюється раз на 5 років, визначають найбільш перспективні види риби і надаються кошти на допомогу вирощування та утримання риби. Також створено асоціацію з аквакультури, в яку можуть вступити всі бажаючі виробники та автоматично отримати 10 % котів на розвиток свого

господарства. При цьому встановлено, що є асоціація, яка функціонує в рамках злагодженого організаційно-економічного механізму та контролює кількість продукції по всій території країни. Крім державної підтримки членам асоціації легше існувати та функціонувати за рахунок злагодженої роботи, спільної закупівлі кормів, пристроїв, апаратів, що зменшує вартість на них, зменшуючи собівартість рибної продукції.

Тобто, роблячи висновок з визначеної стратегії Туреччини та проведеної роботи, можна сказати що основним напрямком регулювання ринку країни є аквакультура. Можемо зробити умозаключення, що завдяки введеним технологіям та стандартам зменшується собівартість на продукцію, а значить зростає попит та кількість експорту, зростає внутрішній державний податок. При цьому слід врахувати важливий регуляторний аспект виходу тіньових виробників, держава може контролювати ситуацію та об'єм виробленої продукції.

Список використаних джерел:

1. Pauly D., Zeller D. Comments on FAOs state of world fisheries and aquaculture Sofia. Marine Policy. 2017. № 77. P. 176–181.

2. Вдовенко Н. М., Наконечна К. В. Особливості структурних змін в економіці України. Економіка АПК. 2018. № 9. С. 56–61. Режим доступу: <http://eaprk.org.ua/contents/2018/09/56> DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201809056>

3. Вдовенко Н. М., Михальчишина Л. Г., Шарило Ю. Є. Дія організаційно-економічного механізму регулювання в умовах конкурентного середовища й інноваційного розвитку аквакультури і модернізації системи збору даних. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Серія: Економіка та менеджмент. № 18. 2019. С. 93–102.

4. Justel-Rubio A., Garibaldi L., Hampton J., Maunder M., Restrepo V. A comparative study of annual tuna catches from two different sources: FAO global capture database RFMOs statistical. International Seafood Sustainability Foundation, Washington, D. C., USA, 2016.

Коновалов Р. І.,

аспірант кафедри глобальної економіки

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Поплавська О. С.,

начальник інформаційно-консультаційного відділу

Бюджетна установа «Методично-технологічний

центр з аквакультури»

ПРОПОЗИЦІЇ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ВИРОБНИКІВ АКВАКУЛЬТУРИ

Нещодавно, 5 листопада 2020 року набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування Державного аграрного реєстру та удосконалення заходів державної підтримки виробників сільськогосподарської продукції». Закон визначає основи державної політики у бюджетній, ціновій, регуляторній та інших сферах державного управління щодо стимулювання виробництва сільськогосподарської продукції, в тому числі і продукції аквакультури.

1. Вирощування розведення та утримання об'єктів аквакультури

Статтею 16² Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 04.12.2020 р. передбачена Державна підтримка виробників плодів, ягід, винограду, хмелю та аквакультури.

В пункті 16^{2.3} цієї статті вказано, що виробникам, які займаються сільськогосподарською діяльністю з розведення та/або утримання, та/або вирощування, та/або вилову прісноводної та/або морської риби, жаб, безхребетних, водоростей та інших гідробіонтів, державна підтримка надається шляхом:

часткової компенсації до 30 відсотків витрат з урахуванням обмежень, зазначених в абзаці другому пункту 2^{1.4} статті 2¹ цього Закону, понесених на таку діяльність.

Відповідно до даних звітності 1А-риба (річна) за 2019 рік, в минулому році рибницькими підприємствами України вироблено 19 604 тонн продукції.

У такому випадку часткова компенсація витрат (30 %) повинна становити 192,2 млн грн, табл. 1:

Таблиця 1

Динаміка обсягів виробництва суб'єктами господарювання у рибному господарстві України протягом 2019 р.

Об'єкт виробництва			Ціна всього, грн	Часткова компенсація, 30 %
Сазан/короп	кг	8 516 400	331 287 960	99 386 388
	грн/кг*	38,9		
Рослиноїдні	кг	7 665 800	203 143 700	60 943 110
	грн/кг*	26,5		
Сомові	кг	224 300	13 704 730	4 111 419
	грн/кг*	61,1		
Осетрові	кг	97 100	16 303 090	4 890 927
	грн/кг*	167,9		
Лососеві	кг	225 900	26 972 460	8 091 738
	грн/кг*	119,4		
Інші	кг	1 874 300	49 294 090	14 788 227
	грн/кг*	26,3		
Разом	кг	19 604 000	640 706 030	192 211 809
*Середня ціна при першому продажу				

	тонн	млн грн	млн грн
	19 604	340,7	192,2

2. Будівництво і реконструкція рибницьких господарств та закупівля техніки, механізмів та обладнання

Статтею 17⁻² Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 04.12.2020 р. передбачено Інші види державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників.

В пункті 17^{-2.3} цієї статті вказано що сільськогосподарським товаровиробникам (в обсязі до 50 відсотків) та сільськогосподарським кооперативам (в обсязі до 70 відсотків) відшкодовується вартість будівництва та реконструкції тваринницьких ферм і комплексів для утримання сільськогосподарських тварин та птиці, рибницьких господарств, пасік, доїльних залів, об'єктів з переробки та зберігання сільськогосподарської продукції та/або побічних продуктів тваринного походження, що належать до II та III категорій, а також вартість закупівлі техніки, механізмів та обладнання для виробництва та переробки сільськогосподарської продукції.

Розмір зазначеної у цьому пункті державної допомоги не може перевищувати максимального розміру підтримки на одного виробника сільськогосподарської продукції, зазначеного в абзаці другому пункту 2^{-1.4} статті 2⁻¹ цього Закону.

2.1. Будівництво і реконструкція рибницьких господарств

Всього для відновлення, ремонту та реконструкції ставкового фонду в кількості 7 тис. га необхідно 420 млн грн, виходячи з витрат відновлення 1 га ставкового фонду 60 тис. грн, з них витрат на меліоративні роботи – 60 %, паливно-мастильні матеріали – 30 %, заробітна плата – 10 %.

Згідно з визначенням чинного законодавства, обсяги 50-відсоткового відшкодування для будівництва та реконструкції ставкового фонду складатимуть 210 млн грн.

2.1. Закупівля техніки, механізмів та обладнання

Із проведено опитування, від 24 респондентів було отримано щодо необхідності рибницького господарства в техніці, механізмах та обладнанні було отримано таку інформацію, табл. 2:

Таблиця 2

Показники визначення потреби рибного господарства в техніці,
механізмах та обладнанні

№ п/п	Назва обладнання	Загальна потреба, шт.	Вартість 1 од., тис. грн	Вартість, всього, тис. грн
1	Очеретокосарки	26	350	9 100
2	Інкубаційні апарати «Амур»	55	18	990
3	Аератори для води	78	15	1 170
4	Фільтри води	2	9	18
5	Кормороздавачі різних потужностей	80	22,8	1 824
	Разом			13 102

Таким чином, відшкодування (50 %) повинно становити 6,5 млн грн. У такому випадку, за пунктом 16^{-2.3} компенсація становитиме – 192,2 млн грн, за пунктом 17^{-2.3}–216,5 млн. грн. Загальна сума становитиме 408,7 млн грн.

Список використаних джерел:

1. Деренько О. О. Удосконалення інструментів регулювання ринку продукції аквакультури. Науковий економічний журнал Інтелект XXI. 2017. Вип. 6. С. 38–40.
2. Vdovenko N. M., Korobova N. M. Methods of state regulation of agricultural sector in terms of the orientation of the economy to safety and quality standards. Wspolraca Europejska. 2015. № 3 (3). Vol. 3. С. 68–80.
3. Кваша С. М., Вдовенко Н. М. Аквакультурне виробництво: від наукових експериментів до промислових масштабів. Інвестиції практика та досвід. 2011. № 20. С. 7–11.
4. Кваша С. М., Вдовенко Н. М. Аквакультурне виробництво: від наукових експериментів до промислових масштабів. Інвестиції практика та досвід. 2011. № 20. С. 7–11.
5. Pauly D., Zeller D. Comments on FAOs state of world fisheries and aquaculture Sofia. Marine Policy. 2017. № 77. P. 176–181.

УДК [373.5:303.621.33]:34: 639.3

Дмитришин Р. А.,

дійсний член КПНЗ «Київська Мала академія

наук учнівської молоді», відділення філософії

та суспільствознавства секції «Правознавство»,

учень 10 А класу, середньої загальноосвітньої школи № 297,

Святошинського району

м. Київ

Україна

ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ В МОЛОДІ НАВИЧОК ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ РИБИ ТА АНКЕТУВАННЯ ОБІЗНАНОСТІ УЧНІВ

Для того, щоб функціонувала система правових норм і принципів, якими регулюються суспільні відносини щодо охорони, відтворення і раціонального використання рибних ресурсів, слід збалансувати діяльність комплексів з відтворення риби. Відповідно до Цілей сталого розвитку до 2030 року, існує 14 стратегій «Збереження водних екосистем», які однозначно пов'язані з секторами рибальства і аквакультури. Рибне господарство представляє невід'ємну складову здорових екосистем, тому в управлінні рибальством і аквакультурою забезпечується всебічне врахування принципів екологічного підходу до рибальства і екологічного підходу до аквакультури. Екосистемний підхід у нашому дослідженні інтегрує відтворення риби в контекст екосистеми відповідно до Конвенції про охорону біологічного різноманіття та визначається як стратегія для інтегрованого управління земельними, водними та іншими ресурсами, що сприяє збільшенню виробництва риби, її охороні та сталому відтворенню.

Після проведених нами досліджень ми дійшли висновків, що покращення ситуації можливо лише за допомогою спеціально створеної

системи масового відтворення малька цінних видів риби. Бажано сформувати екологічну свідомість майбутнього покоління українців і розробити нові нормативно-правові документи, які б передбачали будівництво сучасних рибовідтворювальних комплексів, зокрема в Запорізькій області державного рибозплідника камбалових риби загальною потужністю 2 млн шт. молоді та вартістю 10 млн грн; Донецькій та Київській областях державних рибозплідників з технологією замкнутого водопостачання загальною потужністю малька 2–3 млн шт. кожен і вартістю 70 млн грн; районі верхньої частини Дністровського водосховища державного рибозплідника для утримання колекційного ремонтно-маточного поголів'я і отримання посадкового матеріалу особливо цінних видів риби загальною потужністю 0,5 млн шт., вартістю 9 млн грн; в Черкаській області (с. Худяки Черкаського району) державного рибозплідника часткових видів риби загальною потужністю 10 млн шт. молоді вартістю 10 млн грн; проведення ремонту, реконструкції, капітальне будівництво об'єктів в існуючих державних рибозплідників для відтворення природних популяцій в рибогосподарських водних об'єктах на суму 60 млн грн.

Ми проводили дослідження правового регулювання екологічно чистого відтворення об'єктів існування риби у Державній установі «Новокаховський рибоводний завод частикових риби» (площа – 1003,28 га, а водного дзеркала – 854,6 га) та Державній установі «Виробничо-експериментальний Дніпровський осетровий рибовідтворювальний завод імені академіка С. Т. Артющика» (площа – 106 га, а водного дзеркала – 68 га). На початкових етапах експерименту ми проводили спостереження і потім спільно з юридичним і економічним відділом, рибоводами досліджували базові складові дотримання екологічного законодавства.

У результаті проведених нами досліджень ми дійшли висновків, що потрібно взяти до уваги практичне застосування специфічної екосистеми у Державній установі «Новокаховський рибоводний завод частикових

риб», де створено ідеальні умови для вирощування молоді рослиноїдних риб, які харчуються нижчими водоростями та макрофітами, що дозволяє поліпшити екологічний стан водойм з урахуванням впливу на довкілля.

Для поглиблення знань щодо еколого-правового регулювання в рибному господарстві, застосування екологічного законодавства та чіткого розуміння наслідків правової відповідальності від господарської діяльності людини ми вивчали досвід в Грузії. Основні результати було обговорено під час стажування на тему: «Стратегічний розвиток професійних компетенцій та освітні інновації в економіці знань» у місті Батумі у 2020 р., виступах на семінарах і конференціях, V Київському дитячо-юнацькому Форумі М 18 «Менші 18 – ми можемо більше!», Онлайн-НАСКАТНОН та в рамках розробленого маршруту проектної діяльності. Результати дослідження адаптовано в роботу Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді Міністерства освіти та науки через створення спільного навчально-виховного комплексу з аквакультури та гуртка «Аквакультура», при участі в складі робочих груп БУ «МТЦ з аквакультури» та Державного агентства рибного господарства України. З результатами експериментальної діяльності було ознайомлено учнівську молодь через проведення он-лайн вебінару на тему: «Проблематика еколого-правового регулювання відтворення риби в Україні» та проведення спеціальних тематичних занять, що сприяло формуванню знань в учнів про способи відтворення риби в рециркуляційних аквакультурних системах.

Для того, щоб наші дослідження були ґрунтовними, ми разом з учнівським самоврядуванням «Надія» середньої загальноосвітньої школи № 297, міста Києва організували тематичні екскурсії на рибзаводи. У результаті дослідження та проведених занять «Правові засади оцінки впливу на довкілля», «Наступність поколінь» ми дійшли висновків, що бажано звернути увагу на організацію активного залучення до позаурочної роботи учнів різних класів, активізацію ініціативи, творчості, самостійності, урізноманітнення інтересів, розвиток інтелектуальних

здібностей, підвищення рівня правового світогляду, дбайливого і бережливого ставлення до рибних ресурсів країни. Виходячи з проведеного попереднього моніторингу, ми можемо говорити про слабку обізнаність учнів в цій сфері та не забезпечується інформування дітей, починаючи з сім'ї та школи. У ході формуючого експерименту після проведених тематичних занять, ми здійснили анкетування учнів, вчителів, та провели підготовку і аналіз анкет з метою моніторингу обізнаності населення за даною проблематикою. Респондентам в анкеті запропоновані запитання, які необхідно було підкреслити:

1) Які види риби у природі Вам відомі?

а) короп; б) білий амур, товстолобик; в) інші).

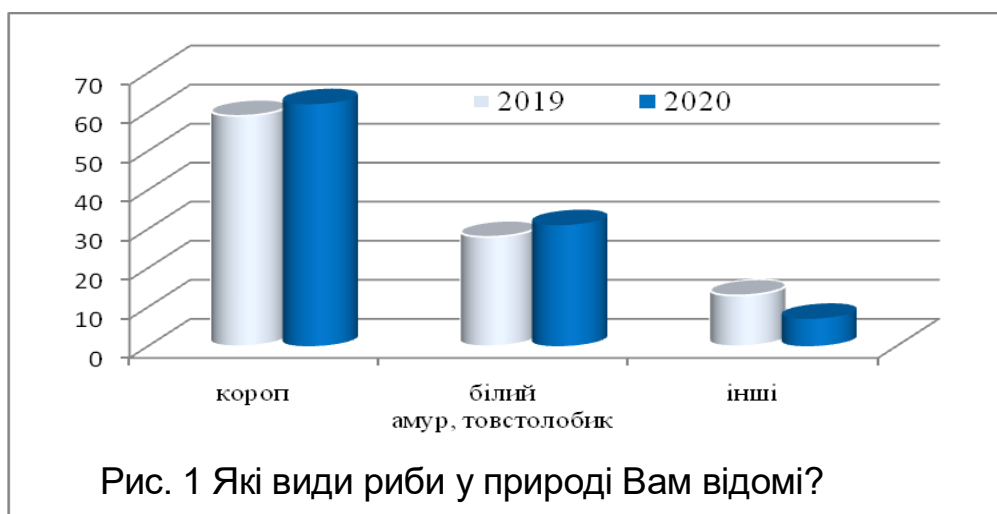
2) Чи може бути риба небезпечною для людей? а) так; б) ні).

3. Які екологічні умови необхідні для існування риби?

Вчителям було запропоновано ще додаткове запитання:

1. Які види риби Ви купуєте?, Чи потрібно підвищувати рівень правової і екологічної свідомості в молодіжному середовищі? і Чи потрібно виробникам дотримуватися екологічного законодавства при вирощуванні риби?

Результати анкетування наведено на рис. 1 та рис. 2.

Серед найбільш відомих учням риб є короп (62 %), далі йде білий амур, товстолобик (31 %), а потому інші види (7 %) – карась, окунь, скумбрія, форель, сьомга, хек, лящ, щука та інші види риби. На питання

«Чи може бути риба небезпечною для людей?» і «Чи потрібно виробникам дотримуватися екологічного законодавства при вирощуванні риби?» опитаних відповіли «так» 93 % і 100 %.

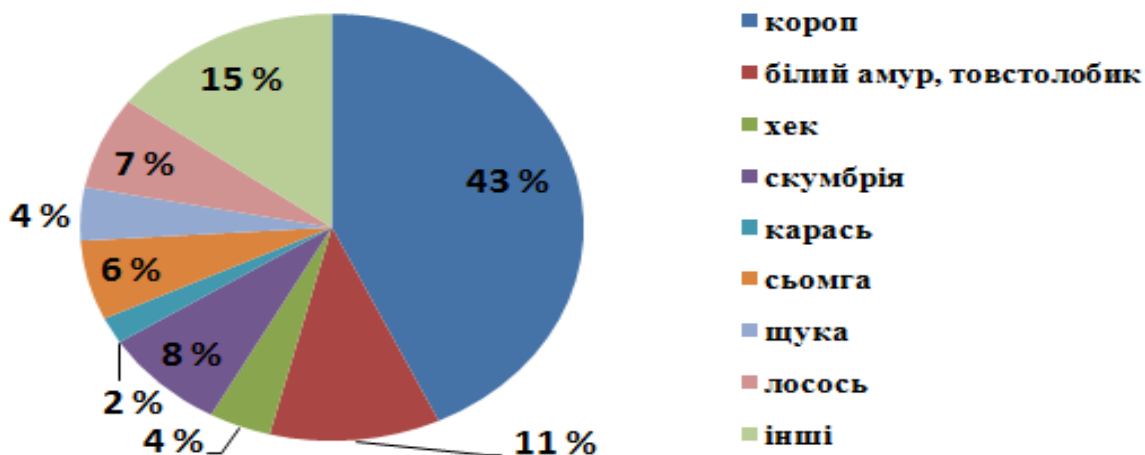

Рис. 2 Які види риби Ви купуєте? (2020 р.)

Аналізуючи результати опитування, анкетування проведених заходів було обговорення можливостей створення еколого-правових умов для здійснення ефективної діяльності при відтворенні риби на засіданні ініціативної групи Ради учнівського самоврядування «Надія» та педагогічній раді середньої загальноосвітньої школи № 297, Святошинського району, міста Києва, інших шкіл, гімназій, ліцеїв, батьківських зборах (в режимі он-лайн) ми дійшли висновків про необхідність розширення в учнівській молоді знань з екологічного права.

Таким чином, зазначимо, що важливою складовою частиною даної роботи є інформування учнівської молоді про цінність риби, починаючи зі школи. Іншим блоком є підвищення обізнаності учнів у сфері відновлення рибних ресурсів, пошуку можливих напрямів удосконалення освітніх програм, програмних тем з історії, з факультативних чи гурткових занять.

Практичною реалізацією дослідження є те, що нами було об'єднано зусилля, щоб сформувати готовність учнівської молоді до розуміння необхідності відродження рибного потенціалу нашої Батьківщини не тільки в соціальному, економічному, екологічному, але й у правовому просторі та підвищення рівня правового світогляду.

Боярин Я. І.,

студент

Михальчишна Л. Г.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

РЕСУРСНИЙ РОЗВИТОК РИБОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах реформування рибного господарства України, організація рибної промисловості вимагає напрацювання нових управлінських концепцій, спеціального інструментарію та організаційно-методичного забезпечення ресурсного розвитку рибогосподарських підприємств для підвищення ефективності їх роботи. Даний аспект обумовлений необхідністю забезпечення економічної та продовольчої безпеки нашої країни, а також необхідністю забезпечення конкурентоспроможності організацій галузі на світовій арені.

Підприємства рибного господарства мають реальні можливості для забезпечення в перспективі стійкого виробничо-економічного і соціального зростання, що підтверджується наявністю відповідних факторів і передумов: природних, ресурсних, ринкових і соціальних. Разом з тим, галузь потребує суттєвих структурних перетворень.

Результати дослідження стану і розвитку рибогосподарських підприємств України свідчать про необхідність продовження реалізації активної державної політики в області проведення необхідних галузевих перетворень, а також про необхідність вироблення організаційно-методичного забезпечення ресурсного розвитку підприємств аквакультури, включаючи розвиток водних біоресурсів, трудових ресурсів, галузевого освітнього комплексу, науково-технічного потенціалу галузі, інвестиційного

забезпечення і розвитку основних засобів, а також правового регулювання та інформаційного забезпечення рибогосподарських підприємств. За даними територіальних органів Держрибагентства в умовах аквакультури у 2019 р. рибогосподарську діяльність здійснювали близько 3,6 тис. суб'єктів господарювання. За статистичними даними загальний обсяг виробництва товарно-харчової рибної продукції в Україні у 2019 р. склав 67,8 тис. тонн, що відповідає показнику 2018 р. Аналіз сучасного стану рибної промисловості свідчить, що в даний час галуззю використовуються в повному обсязі наявні можливості для ефективного розвитку і функціонування. У зв'язку з цим основними напрямками подальшого розвитку управління ресурсами є: збереження, відтворення і використання водних біологічних ресурсів; вдосконалення механізму довгострокового і ефективного управління водними біологічними ресурсами, що забезпечує прозорість системи їх розподілу; чітке розмежування повноважень в галузі використання водних біологічних ресурсів між центральними і регіональними органами влади; підвищення ефективності наукових досліджень і розробок у сфері рибогосподарської діяльності; створення умов для модернізації та оновлення промислового флоту; вдосконалення галузевої системи моніторингу водних біоресурсів; підвищення ефективності освітніх установ щодо підготовки кадрів для рибогосподарського комплексу.

Список використаних джерел:

1. Публічний звіт Державного агентства рибного господарства України за 2019 рік. Режим доступу: Держрибагентство України.
2. Pichura V., Potravka L., Skok S., Vdovenko N. Causal Regularities of Effect of Urban Systems on Condition of Hydro Ecosystem of Dnieper River. *Indian Journal of Ecology*. 2020. Vol. 47. Issue 2. P. 273–280.
3. Вдовенко Н. М., Маргасова В. Г., Шарило Ю. Є. Михальчишина Л. Г. Конкуренентоспроможність рибного господарства та аквакультури як складова ефективності національної економіки. *Біоекономіка і аграрний бізнес*. 2019. Вип. 1. С. 204–211.

Ганцева К. О.,

студентка

Кірейцева О. В.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАПІВФАБРИКАТІВ В ТІСТОВІЙ ОБОЛОНЦІ

Вже відомі всім і кожному напівфабрикати давно посіли важливе місце на столі українців. А що як дещо змінити рецептуру, додати трохи авторства і отримати такий знайомий, але вже зовсім інший продукт?

Харчування у житті кожної людини відіграє велику роль, адже нормальне функціонування організму напряду залежить від цього значимого фактору. Що ж стосується повноцінного та правильного харчування у дітей, то це питання значно складніше та вимагає більшої уваги, адже добова потреба дітей в основних харчових речовинах та енергії відрізняється, що пояснюється особливістю розподілу останніх у дитячому організмі. Важливе місце займає продукція рибного походження, яка за своїми характеристиками є дуже цінним та незамінним продуктом харчування як дорослої людини, так і дитини. М'ясо риби у значній мірі складається з білків, які містять усі незамінні амінокислоти. Також важливим показником цінності рибної продукції є наявність у переважній більшості ненасичених жирних кислот, які володіють високою біологічною та енергетичною активністю. Слід звернути увагу на наявність водорозчинних вітамінів А, D та деяких вітамінів групи В. У складі м'яса риби наявно близько 1,0 % глікогену та ферментів гідролати та окситази, що позитивно впливає на подальшу

переробку сировини та його зберігання. При внесенні в рецептуру деяких змін, а саме поєднання рибного фаршу з рослинними компонентами – розширює асортимент та удосконалює набір нутрієнтів, які в свою чергу володіють бактерицидними властивостями та допомагають виводити токсини з організму. Таким чином, у харчуванні дітей не останнє місце посідає й зовнішній вигляд продукції. За допомогою природних барвників продукція набуває покращених як органолептичних показників, так і розширюється її хімічний склад. Продукція дитячого спрямування – вимагає уваги та контролю як за складом, так і за зовнішнім виглядом. Тож вдосконалення, а саме поєднання з рослинними компонентами рибного фаршу надає високу біологічну та енергетичну цінність.

Список використаних джерел:

1. Рязанова О. А., Николаева М. А. Товароведение продуктов Р99 детского питания: Учебное пособие. М.: Омега-Л: Деловая литература, 2003. С. 144.

УДК 637.5:664.955

Гутак М. А.,

студентка

Кірейцева О. В.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КУЛІНАРНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ОСНОВІ РИБНОЇ ІКРИ

Раціон харчування та спосіб життя сучасної людини не дозволяє отримати всі поживні речовини, які є необхідними для здорового функціонування організму. Спостерігається дефіцит багатьох незамінних

факторів харчування. Це пов'язано як і з економічним станом населення, так і з недостатньою харчовою та біологічною цінністю продукції.

Сучасні технології виробництва дозволяють комбінування різних видів сировини для виготовлення рибоборошняної кулінарної продукції. Використання сировини рослинного походження (ламінарія, гарбуз, шпинат, гриби) та ікри забезпечує створення органолептично покращеного та біологічно вдосконаленого продукту.

Так, як ринок рибної продукції в Україні на 80 % представлений прісноводною рибою, зокрема аквакультурою, це дає можливість розширити асортимент ікряною продукцією, яка є економічно доступною.

Ікра прісноводних риб, а саме коропа, товстолобика та осетра – це високобілкова сировина, яка займає перше місце по живильній цінності і смаковим якостям. Білки представлені незамінними амінокислотами, серед яких переважають лейцин, лізин та глютамінова кислота. Укладі жирів переважають фосфоліпіди та ненасичені жирні кислоти, а саме Омега – 3. Також склад збагачують вітаміни, такі як А, групи В, С, D, Е.

Використання рослинної сировини забезпечить покращення органолептичних та харчових показників. Вона надасть ікряній запіканці насиченішого смаку, яскравішого забарвлення та збагатить букет аромату. Також збільшить вміст основних компонентів поживної цінності (білків, вуглеводів, жирів), вітамінів, макро- і мікроелементів.

Використання ікри прісноводних риб як основного компоненту забезпечує високу цінність готового продукту та економічну доступність для споживачів. Рослинна сировина, у свою чергу, покращує органолептичні показники та збагачує продукт поживними речовинами.

Таким чином, ми отримуємо конкурентоспроможний продукт, що здатний відповідати вимогам конкурентного ринку, вимогам покупців порівняно з іншими аналогічними товарами. Якщо ми застосуємо сучасні технології виробництва, удосконалимо і створимо нову рецептуру та використовуватимемо сировину з високими поживними властивостями,

то стримаємо новий вдосконалений продукт – ікряну запіканку. Вона є економічно ефективною, конкурентоспроможною та доступною для споживачів, а також задовольняє смаковим і органолептичним показникам.

УДК 330.3-026.16:639.2

Ліщук В. В.,

студент

Коробова Н. М.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ СТАЛИМ РОЗВИТКОМ РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА

Рибне господарство має стратегічне значення для забезпечення продовольчої безпеки України, зміцнення її гео-економічних позицій, збереження просторової та національної цілісності країни. До того ж ця галузь є специфічним сектором економіки, де найбільш гостро стикаються інтереси центру і регіонів, бізнесу і держави.

Особливості сучасного етапу ставлять нові завдання в обґрунтуванні стратегії подальшого розвитку рибної промисловості. Наряду з вирішенням найважливішого завдання - відновлення і стабілізації економіки галузі - актуальною стає проблема обґрунтування довгострокових напрямків розвитку галузі, пошуку оптимального поєднання нарощування темпів економічного зростання зі збереженням і відтворенням біоресурсів. Формування перспектив розвитку рибної промисловості передбачає більш глибоке дослідження ключових проблем та обґрунтування напрямків підвищення стійкості галузі, системного вивчення не тільки економічних, але й екологічних, соціальних аспектів її розвитку, знаходження

шляхів ефективного вбудовування галузі в світогосподарські зв'язки, обґрунтування пріоритетних структурних зрушень, що визначають нову якість її зростання. Останнім часом економічна наука приділяє велику увагу проблемам розвитку рибної промисловості, постійній критиці в наукових і практичних колах піддаються цілі, методи, інструменти трансформацій в даній галузі.

Слід вказати, що в даний час зростає роль не критичної оцінки соціально-економічної перетворень, що відбуваються, а розвитку теорії та методології створення ефективної системи її управління, що відповідає цілі сталого розвитку. Перехід до сталого розвитку ні в якому разі не можна обмежувати макрорівнем державного регулювання. Він повинен доповнюватися мезо- і мікрорівневими інструментами, причому галузеві та регіональні особливості будуть накладати істотний відбиток як на зміст, так і на реалізацію його механізмів.

Для ефективного розвитку рибогосподарського комплексу необхідно виробити єдину стратегію розвитку галузі через постійний діалог і конструктивну взаємодію органів влади, бізнесу та громадських організацій. Слід підвищувати роль регіональних і галузевих асоціацій, які можуть успішно виконувати наступні функції:

- розроблення єдиної узгодженої стратегії розвитку і реалізація спільних інвестиційних і соціальних проектів;

- пошук інвесторів і реалізація мережевих проектів створення регіональних кластерів, спрямованих на створення технологічного ланцюжка доданої вартості та консолідована цінова політика, особливо при здійсненні експортних поставок;

- моніторинг процесу ефективного і справедливого розподілу квот на вилов; ведення бази про ринок робочої сили і підбір персоналу для підприємств галузі;

- підготовка пропозицій для вдосконалення нормативно-правової бази державного регулювання рибної галузі.

Меняйлова В. О.,

студентка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ АКВАКУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Сільське господарство в загальній структурі економіки України відіграє значиму роль, забезпечуючи майже 11,7 % ВВП у загальній структурі (2019 р.) [1]. Одночасно, обсяги рибного господарства в структурі сільськогосподарського виробництва залишаються незначними. Інші тенденції демонструє світова економіка. За оцінками, глобальне виробництво риби у 2018 році досягло близько 179 млн тонн, загальна вартість першого продажу оцінюється в 401 млрд дол. США, з яких 82 млн тонн або 250 млрд дол. США – виробництво аквакультури. Із загального обсягу виробництва 156 млн тонн було використано для споживання людиною, що еквівалентно річному забезпеченню 20,5 кг на душу населення [3]. Аквакультура комерційно цінних видів риб і безхребетних розвивається у всьому світі швидкими темпами і вже стала важливим додатковим засобом виробництва прісноводної і морської рибопродукції, в той час як багато природні популяції в дикій природі занепадають [4]. Так, сьогодні в Україні обміління і забруднення річок, кліматичні зміни (потепління) докорінно змінюють структуру гідробіонтів.

Одночасно, і споживання риби населенням України знаходиться на незадовільному рівні з точки зору медично обґрунтованих норм, а саме в межах 1,2–1,8 кг в місяць на 1 особу у перерахунку в первинний продукт (рис. 1).

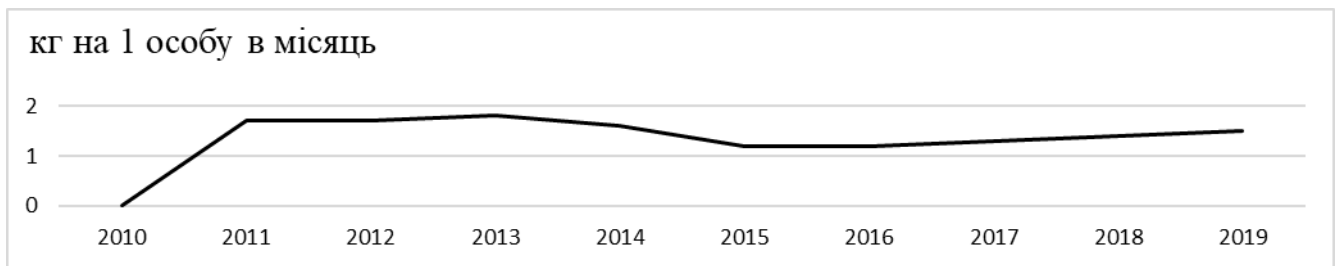

Рис. 1 Споживання риби населенням України в місяць на 1 особу у перерахунку в первинний продукт

В з'язку і з вищевикладеним можемо стверджувати, що активний розвиток аквакультурних об'єктів в Україні зможе сприяти вирішенню взаємопов'язаних соціально-економічних завдань, адже «Аквакультура – це по суті те ж фермерство. Це більш раціональне використання наших природних водойм, з більшою рибопродуктивністю і разом з тим дбайливе ставлення до природнього ресурсу [2].

Розвиток виробництва аквакультури із застосуванням сучасних технологій забезпечить створення нових робочих місць, що особливо важливим є для сільської місцевості, сприятиме поповненню місцевих бюджетів. В подальшому це призведе до створення потужної переробної бази і розвитку торгівлі в цій сфері, що забезпечить по-перше виробництво продукції із більш високою доданою вартістю, по друге – створення повноцінного ланцюга виробництво → переробка → реалізація. Важливим є те, що сучасні технології виробництва аквакультури забезпечують збалансоване використання природних ресурсів і відповідають, загалом 17 Глобальним цілям сталого розвитку ООН. Поява широкої пропозиції риби та інших продуктів аквакультури в кінцевому результаті призведе до досягнення ринкової рівноваги і буде сприяти підвищенню рівня споживання цінних білкових продуктів населенням України та дозволить суттєво покращити структуру харчування.

З огляду на значимість соціально-економічних завдань, які дозволить вирішити розвиток аквакультурних об'єктів в Україні беззаперечним є необхідність державної підтримки даної галузі, як за

рахунок впровадження окремих цільових програм, так і в межах існуючих програм підтримки малого та середнього підприємництва в умовах глобальних трансформаційних процесів.

Список використаних джерел:

1. Державна служба статистики України Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/imf/arhiv/nr/nr2016_2020_u.htm
2. Розвиток аквакультури сприятиме збільшенню пропозиції української риби Сайт Державного агентства рибного господарства Режим доступу: https://darg.gov.ua/_rozvitok_akvakuljturi_0_0_0_2560_1.html
3. Стан світового рибальства та аквакультури. Аналітична доповідь ФАО Режим доступу: <http://www.fao.org/documents/card/ru/c/ca9229ru>
4. Техническое руководство ФАО по ответственному рыбному хозяйству. № 5, Приложение 6. Режим доступу: <http://www.fao.org/3/ba0059r/ba0059r00.htm>

УДК 637.521:639.38

Мироненко О. О.,

студент

Кірейцева О. В.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ НАПІВФАБРИКАТІВ З МОРСЬКОЇ РИБИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДХОДЖЕННЯ НА РИНОК ЯКІСНОЇ ПРОДУКЦІЇ

Рибні напівфабрикати – це продукти, які максимально підготовлені до теплової обробки. Їх реалізують в охолодженому або мороженому вигляді. До них відноситься риба спеціального оброблення, рибне філе,

фарш рибний харчовий, рибний шашлик, рибні котлети, рибні пельмені, рибні супові набори. Приготування напівфабрикатів і кулінарних виробів дозволяє поліпшити смакові переваги багатьох риб, особливо океанічних, збільшити асортимент продукції, що випускається, полегшити працю і зменшити час, що витрачається на приготування їжі. Ці продукти є швидкопсувними, тому їх реалізація повинна здійснюватися на підприємствах, забезпечених холодом (холодильні камери, охолоджувані прилавки), і за умови суворого дотримання високої санітарної культури продажу.

Ринок напівфабрикатів України всупереч усім кризовим явищам досить стійкий. Аналіз ринку напівфабрикатів України, говорить про те, що український споживач все частіше робить вибір на користь заморожених і охолоджених напівфабрикатів, які дозволяють йому заощадити час на приготування їжі.

Аналіз сучасних способів переробки рибної сировини свідчить про підвищення відносної частки випуску натуральних рибних напівфабрикатів, подальший розвиток виробництва яких планується в напрямку підвищення якості продукції та забезпечення її смакових властивостей. У зв'язку з цим, актуальним є пошук нових технологічних рішень для збереження якості охолодженої рибної сировини без використання хімічних консервантів. Удосконалення процесів переробки рибної сировини і виробництва напівфабрикатів та кулінарних виробів з риби належить до пріоритетних завдань розвитку харчової індустрії. Найбільш актуальними є проблеми підвищення термінів придатності рибної продукції без використання хімічних консервантів.

Можна зробити висновок, що випуск напівфабрикатів є одним з перспективних напрямків у розвитку галузі. Актуальною проблемою є розроблення технології, яка дозволить підвищити харчову цінність продукту і збільшити термін зберігання напівфабрикату без використання хімічних консервантів в сучасних умовах господарської діяльності.

УДК 338.43:639.2/.3(477)

Посв'ящений Я. А.,

студент

Михальчишна Л. Г.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

РИБНЕ ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНИ ЯК СФЕРА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Рибне господарство в системі національної економіки України зумовлює стратегічне значення галузі в частині формування продовольчої безпеки та зміцнення позицій у міжнародному плані. Важливим також є відтворення водних біоресурсів, їх охорона та раціональне використання, забезпечення державного регулювання та ефективний контроль над веденням промислового вилову риби та рибальства. У цьому зв'язку питання та пов'язані з ними організаційно-управлінські та економічні аспекти з подальшого розвитку рибної галузі України є пріоритетними для держави, а їх актуальність не може викликати сумнівів. Рибне господарство – одна із найбільш значущих сфер, яка дозволяє отримати високобілкову продукцію тваринного походження. На рівні з м'ясом, риба дає організму людини необхідний білок, а також мікроелементи. Рибне господарство України визнане окремою сферою економічної діяльності з постачання важливих продуктів харчування для населення шляхом їх добування з водойм. Світова промисловість продуктів харчування беззаперечно визнає цінність та важливість аквакультури.

Ситуація, що склалася в рибній галузі України зумовлена цілою низкою обставин: непомірно високими для населення цінами;

порушенням міжгалузевих зв'язків між підприємствами, які видобувають сировину, і переробними підприємствами; диспропорціями в доходах між учасниками ринку рибної продукції (виробниками, переробниками, реалізаторами). Сьогодні наукова спільнота визначає такі пріоритетні завдання рибної промисловості України: стрімке покращення виробництва; підвищення продуктивності виробництва; впровадження світових технологій. Водночас потрібно поліпшити якість продукції та впровадити селекційні досягнення.

Селекція необхідна для того, щоб підвищити продуктивність рибних господарств. Вона тісно пов'язана з біотехнічними і генетичними дослідженнями — завдяки їм можна вивести нові види риб, які матимуть більше переваг у якості. Генетичні дослідження особливо важливі для збереження осетрових риб, поголів'я яких невелике. Потрібно піклуватися про їх генетичну різноманітність. Використання кріобіотехнологій дозволить зберегти генофонд рідкісних і зникаючих видів риб. Важливим питанням є наукові дослідження щодо адаптації рибного господарства до можливих змін клімату.

Якщо регулярно працювати над цими напрямками дослідження та впроваджувати інновації світової аквакультури, українська рибна промисловість невдовзі зможе збільшити і зберегти поголів'я риби, поліпшити її якість, зберегти екосистему та підняти галузь на новий рівень. Для цього також необхідна достовірна інформація, насамперед - реальна статистика про розвиток рибного господарства у державі. Рибне господарство мало б бути представлено офіційною статистикою за тим колом показників, які надаються для продуктів сільського господарства.

Список використаних джерел:

1. Вдовенко Н. М., Маргасова В. Г., Шарило Ю. Є. Михальчишина Л. Г. Конкуренентоспроможність рибного господарства та аквакультури як складова ефективності національної економіки. Біоекономіка і аграрний бізнес. 2019. Вип. 1. С. 204–211.

Слободянюк Є. Г.,

студент

Михальчишина Л. Г.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ РИБНОЇ ГАЛУЗІ

Негативна ситуація із забезпеченням населення рибною продукцією за доступними цінами з сировини вітчизняних підприємств, криза економіки викликають необхідність системного розгляду розвитку галузі через призму факторів ефективності організаційно-економічного механізму. Ринкова економіка функціонує за притаманними їй законами і закономірностям, атрибутами яких є саморегулювання і державне регулювання організаційно-економічних відносин. Разом з тим, виходячи зі специфіки діяльності рибогосподарського комплексу, саморегулювання не повинно носити загальний характер. Необхідна оптимізація впливу держави на розвиток підприємств галузі, вишукування внутрішніх резервів виробництва, визначення шляхів подолання кризи на основі вдосконалення організаційно-економічного механізму господарювання з метою забезпечення економічної стійкості розвитку підприємств галузі.

Організаційно-економічний механізм господарювання може бути розділений на два блоки: організаційний механізм, що включає нормативно-правове та інформаційне забезпечення, організаційно-виробничу структуру, функції і методи управління, маркетинг і логістику, організацію праці; економічний механізм – прогнозування і планування, ціноутворення, фінанси і кредит, страхування, мотивацію праці.

Сталий розвиток рибної промисловості залежить від рівня формування і використання складових частин організаційно-економічного механізму господарювання, сутність якого слід розглядати як систему управління і регулювання господарськими та державними інститутами відносин в організації виробництва, транспортування, зберігання і реалізації продукції; модернізації; матеріально-технічному і інформаційному забезпеченні, конкретизованих в нормах, правилах, методах впливу на колективи працівників для забезпечення розширеного відтворення, вирішення соціальних завдань.

У діяльності рибогосподарських підприємств особлива увага повинна приділятися удосконаленню організації оперативного управління, спрямованого на:

перше - вдосконалення технологічних процесів;

друге – розподіл працівників, їх чіткий поділ праці і кооперацію;

третє – організацію виробництва, переробку і реалізацію продукції.

Найбільш важливими елементами оперативного управління, що забезпечують послідовність і синхронність діяльності підприємства слід вважати: діагностику стану виробництва, оперативне планування, організацію виробництва, контроль і регулювання. Удосконалення організаційного механізму слід розглядати в органічному зв'язку з вирішенням організаційно-економічних проблем кооперації і інтеграції, розробкою моделей формування та функціонування асоціацій, спілок та інших структур.

Таким чином, для рибогосподарського комплексу з урахуванням особливостей територій надзвичайно важливим є створення кластерів. В сучасних умовах бізнесу актуальною є розробка організаційно-економічних моделей кооперації та інтеграції підприємств в сферах вилову, транспортування, зберігання і реалізації риби і рибопродуктів, заснованих на договірних відносинах з урахуванням результатів діяльності учасників об'єднання.

Вдовенко Н. М.,

д.е.н., професор

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Ком Т. Ю.,

завідувачка відділення філософії та суспільствознавства

КПНЗ «Київська Мала академія наук учнівської молоді»,

м. Київ

Україна

Сокур Л. В.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

ПОЗИЦІОНУВАННЯ АКВАКУЛЬТУРИ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНОМУ КОНКУРЕНТНОМУ СВІТІ І МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ДАНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Світ на межі другого та третього тисячоліть стрімко змінюється. Новим змістом наповнюються усі сфери суспільного життя. Набуває нових рис увесь усталений, звичний порядок планетарного життя, перебудовується його устрій. За таких умов важливим є розуміння саме нових явищ, щоб визначити раціональну й ефективну стратегію поведінки держави, і в тому числі стратегію поведінки і на рівні рибницьких підприємств і галузі рибного господарства загалом.

Це важливо для всіх країн світу, а особливо для тих, в яких відбувається перехід від однієї соціально-економічної системи до іншої. До таких держав належить і Україна. Людство перебуває на порозі нової історичної епохи, найважливішою ознакою якої є стрімке наростання

процесів світової глобалізації, що є об'єктивними і здійснюються незалежно від волі чи бажання окремих країн. Класичне визначення глобалізації дано Європейською комісією, яка вбачає у ній процес, за допомогою якого ринки і виробництво в різних країнах світу стають усе більше взаємозалежними завдяки рушійним силам торгівлі товарами та послугами і потоків капіталу та технологій. Глобалізацію розглядають її як швидку всесвітню інтеграцію економіки через: торгівлю, фінансові потоки, передачу технологічних досягнень. Тобто це процес завдяки якому кордони земної кулі зникають.

Проведений аналіз підводить до оцінки, що нині існує шість основних шкіл, які досліджують процеси глобалізації. Перша школа пов'язана із концепцією «Межі зростання», обґрунтованою Римським клубом. При визначенні перспектив розвитку економіки представники клубу дійшли висновку про існування глобальних проблем, в тому числі і продовольчих проблем, розв'язання яких можливе лише на шляху об'єднання зусиль усього світового співтовариства. Суть цього підходу полягає у відомому заклиці: «Мислити - глобально, діяти – локально».

У сучасний період процеси глобалізації здійснюються нерівномірно і в галузевому розрізі. Є галузі, повністю глобалізовані (автоперевезення, комп'ютерна, автомобільна та фармацевтична промисловості), частково глобалізовані (телекомунікації, сільське і в тому числі рибне господарство) та національні. Характерною особливістю глобалізації в сучасних умовах є те, що країни, які перебувають на різних рівнях економічного розвитку, знаходяться, відповідно, на різних ступенях включення в глобалізаційні процеси. Хочемо звернути Вашу увагу, що понад 50 країн з найнижчим рівнем економічного розвитку - фактично поза межами глобальних змін. Процеси глобалізації є складними і суперечливими. Вони мають величезний перетворюючий вплив на всі сфери життя сучасного суспільства в планетарному масштабі, за що і отримали назву глобальних. Глобальні проблеми продовольчого

забезпечення населення світу все більше постають перед людством. Зростання населення планети значно випереджає приріст продовольства, а голод і недоїдання стають ризиком для здоров'я людини.

У цьому контексті світ стоїть перед викликом щодо створення умов для гарантованого доступу у необхідній кількості до якісних продуктів харчування як рослинного так і тваринного походження. Вирішення даної проблеми буде залежати від раціонального використання природних ресурсів, науково-технічного прогресу, рівня державної підтримки та регулювання розвитку перспективних видів діяльності пов'язаних з продовольством, тобто рибного господарства та аквакультури.

І ми спостерігаємо, що аквакультура є найбільш привабливою сферою діяльності у світі в забезпеченні продовольчої безпеки не дивлячись на тривалий виробничий процес. Отже, дане зростання пояснюється зростанням населення світу, доходів та урбанізації, пов'язаних із значним збільшенням обсягів виробництва риби і наявністю глобальних агропродовольчих ринків, де реалізується риба та рибна продукція. Ми маємо повернути нашу роботу в іншу сферу, де основна ідея має бути вибудована навколо створення ланцюгів доданої вартості в галузі, починаючи від виробництва якісного рибопосадкового матеріалу і до реалізації безпечної товарної риби та конкурентоспроможної рибної продукції населенню. Для того, щоб повністю використати цю перевагу в держави є достатня кількість інструментів для регулювання розвитку аквакультури. Водночас набула чинності поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі, яка наближує вітчизняну аквакультуру до європейських стандартів, адаптує її до можливості застосування принципів Спільної рибної політики Європейського Союзу з метою розширення присутності на українському агропродовольчому ринку нових країн-членів Європейського Союзу. Але проблемним у цьому процесі є вирішення питання забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної галузі орієнтуючись на діючі в світі стандарти безпеки і

якості. Дійсно, європейські орієнтири надають рибному господарству, як повноцінній складовій сільського господарства, відповідний вектор розвитку, відкривають нові можливості для відродження аквакультури, створюють додаткові порівняльні переваги на ринку риби. Та все ж таки при цьому, слід зауважити, що економіку Європейського Союзу дотують п'ять фондів. Серед них Європейський Фонд морського та рибного господарства, який набув чинності з січня 2014 року і замінив існуючий до цього Європейський рибальський фонд. Це один із п'яти структурних фондів з європейськими інвестиціями. Їх кошти покликані стимулювати відновлення зайнятості в Європі, виробництво якісної продукції з урахуванням впливу на довкілля.

Бюджет Фонду становив 6,4 млрд. євро, а функціонував він на основі шести складових. І нам хотілось звернути увагу на блок 2. Стала аквакультура. Основним завданням є зробити сектор прибутковим та конкурентоспроможним із зосередженням зусиль на: підвищенні якості продукції, здоров'я людей, виробництва екологічнобезпечної рибної продукції. Передбачено забезпечення споживачів високоякісною, що заслуговує на довіру, рибною продукцією. Що хочемо сказати по новому фонду. Зазначимо про деякі зміни і доповнення оскільки є інформація про підпорядкованість нового фонду новоствореному Європейському агентству з питань клімату, інфраструктури та навколишнього середовища. Тепер не Єврокомісія буде роздавати ці кошти, а Агенція буде всім управляти.

Європейський фонд морського та рибного господарства незабаром буде замінений новим Європейським фондом морського рибальства та аквакультури (EMFAF), амбіційним пакетом підтримки для реалізації спільної рибної політики (CFP), морської політики Союзу та порядку денного ЄС для міжнародного океану управління. Підрозділ Європейський фонд морського та рибного господарства (EMFF EASME) перетвориться на підрозділ стійкої синьої економіки Європейському агентству з питань клімату, інфраструктури та навколишнього

середовища (CINEA). Європейський фонд морського рибальства та аквакультури функціонуватиме з 2021 року, а обсяги фінансування так і залишаються на тому ж рівні. Можливості фінансування будуть опубліковані в першій половині 2021 року. Тепер хотіли б повернутись до питання регулювання ринку продукції аквакультури в ЄС. По-перше, необхідно зробити висновки щодо сприяння сталій, конкурентоспроможній аквакультури на яку виділено 88 мільйонів євро. І можна порівняти з тим що виділено в Україні.

Таким чином, важливим в умовах поглиблення глобальних процесів є усвідомлення можливостей, а також ймовірність викликів, які несуть у собі процеси інтеграції для вітчизняного рибного господарства та аквакультури. На закінчення маємо можливість відмітити, що і наша аквакультура потребує внесення змін до Бюджетного кодексу України у питаннях підтримки розвитку рибного господарства, підтримки господарств і виробників. І особливо цінними ці міркування будуть при викладанні навчальних дисциплін, особливо галузевого спрямування.

Список використаних джерел:

1. Кваша С. М., Вдовенко Н. М. Наукові засади державного регулювання розвитку аквакультури штучних водойм. Економіка та держава. 2011. № 11. С. 12–16.
2. Vdovenko N. M., Sokol L. M. Applied basis of fish policy effect to public food providing. Науковий Вісник Полісся. 2017. № 1 (9). Ч. 2. С. 202–207.
3. Про аквакультуру: Закон України від 18.09.2012 № 5293-VI (чинний з 01.07.2013 р.). Офіційний вісник України. 2012. № 79. С. 26.
4. Kurmaiev P., Vdovenko N., Pavlenko M., Kolisnichenko P. Competitiveness of the agrarian sector: a comparative analysis of Poland and Ukraine. 6th International Conference on Strategies, Models and Technologies of Economic Systems Management (SMTESM 2019). Advances in Economics, Business and Management Research. 2019. Vol. 95. P. 235–238.

Шепелєв С. С.,

*кандидат економічних наук, молодший науковий співробітник, завідувач
сектору територіального маркетингу департаменту економічного
розвитку і торгівлі Київської обласної державної адміністрації*

Звенигорецький Р. І.,

аспірант

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

ДОДАНА ВАРТІСТЬ ЯК ПОКАЗНИК ВПЛИВУ НА РЕЗУЛЬТАТИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗІ

Проведені наукові дослідження дали змогу виявити той факт, що створена та розподілена саме на рівні господарюючих суб'єктів галузі додана вартість є важливим показником, який впливає на результати конкурентоспроможності галузі. Опрацювання літературних джерел також підтвердило наші припущення [1, С. 101–109; 3, С. 210–218].

При цьому, вважаємо, що показником доданої вартості, який виражає процес і результати управління конкурентоспроможністю, ми спроможні чітко виявити вплив на неї.

В даній роботі ми маємо всі підстави для використання методів, які напрацьовані різними вченими-економістами і адаптувати їх до умов функціонування вітчизняного рибного господарства [4, С. 175–179].

Водночас першочерговим є досягнення можливості розрахунку доданої вартості як відношення до сировини витрат, здійснених суб'єктом господарювання у галузі рибного господарства і визначити величину прибутку. При цьому потрібно зосередити увагу на тому, що не прибуток, а додана вартість за своїм складом спроможна задовольнити інтереси

всіх учасників. Так, додана вартість – це вартість витрачених суб'єктом господарювання власних ресурсів на виробництво риби, рибопосадкового матеріалу та іншої рибної продукції.

Вважаємо, що постійно потрібно оптимізувати додану вартість, ґрунтуючись на гранично можливому збільшенні доданої вартості в галузі рибного господарства. При цьому доцільним є поточний аналіз ланцюга доданої вартості в якому може бути збільшена вартість, ніж рівень понесених витрат або будуть зменшені витрати, з урахуванням ві¹⁶⁹ шніх і зовнішніх витрат з метою створення доданої вартості.

Досягнення результативності за цим показником забезпечується за рахунок переробки відходів рибопереробних підприємств під час філетування та інших процесів глибокої переробки риби.

У процесі наукового пошуку нами виокремлено та адаптовано до практичного використання два методи обчислення доданої вартості в рибному господарстві: адитивний та залишковий. Адитивний метод передбачає розрахунок показників: адитивної доданої вартості фактичної та адитивної доданої вартості нормативної, а залишковий метод – на показникові залишкової доданої вартості від виробничої діяльності. Успішний розвиток рибних ферм неможливий без формування ефективних ланцюгів доданої вартості. Саме тут прихований потенціал нарощування конкурентоспроможності вітчизняних виробників.

Додану вартість в рибному господарстві формують ті його характеристики, які дають змогу вигідніше продати рибу, рибопосадковий матеріал та інші водні біоресурси і, відповідно, більше заробити. Якщо говорити загалом, то це може бути органічність, вдосконалений зовнішній вигляд, смак, додаткові опції. Ключовими аспектами у рибному господарстві є вища якість при нижчій собівартості, споживчі цінності, екологічність, глибина переробки рибної сировини, раціональне та інноваційне використання водних та рибних ресурсів, матеріально-технічної бази, здійснення енергоефективного виробництва риби та

рибної продукції. Встановлено, що в Україні найменша у Європі та в світі державна підтримка рибогосподарських виробників. Водночас Україна позиціонується серед світових лідерів з реалізації сировини сільськогосподарського призначення. Існує думка, що ЄС обмежив Україну у квотах на продукцію з доданою вартістю. При цьому, обсяг квот такий, який вітчизняні виробники спроможні виробити за 4,5 дні. В такому випадку треба орієнтуватись на інші ринки.

Для того, щоб створити виробничі потужності для глибокої переробки рибної сировини, переважній більшості суб'єктів господарювання, які зайняті у галузі, потрібне довгострокове фінансування, інвестиційні кредити. Водночас запуск потужностей для глибокої переробки – це тільки перші етапи до виконання завдання. На шляху до отримання доданої вартості в рибному господарстві доцільно враховувати не лише рентабельність. Найважливішим аспектом виступають екологічні фактори. В Європейському Союзі від 5 % до 30 % собівартості продукції можуть складати екологічні фактори та платежі.

Товарна риба та рибна продукція буде неконкурентоспроможною, якщо при її виробництві та переробці не було враховано вплив на довкілля. Для рибогосподарських виробників зовнішні ринки відкриваються, але потрібно враховувати нині як відповідати тим стандартам, які мають в Європейському Союзі, Канаді, Китаї та інших перспективних регіонах.

Дослідження підтвердило наші припущення про те, що є підстава, щоб виділити таку особливість виробництва товарної риби і продукції, як можливість формування ланцюгів доданої вартості при реалізації за етапами виробництва. Встановлено, що серед рибогосподарської продукції є личинки, мальки, цьоголітки, однорічки, що опосередковано впливають на кінцеву ціну готової товарної продукції. Поділяємо думку вчених і дослідників, які вбачають, що прибутковою для суб'єктів господарювання у сфері рибного господарства є реалізація рибопосадкового матеріалу

одразу після завершення виробничого процесу за стадією «Отримання і підрощування личинки». Під час реалізації личинки можна отримати досить високу рентабельність у межах 50 %. Протягом наступних етапів виробничого процесу рентабельність поступово знижується та становить 38,9 % та 37,7 %, що у порівнянні з попереднім етапом виробництва коропа відповідно на 11,1 і 12,3 % менше.

З проведених нами досліджень видно, що вирішення поставлених наукових завдань, дає можливість під час здійснення виробничого процесу збільшити прибуток товаровиробника, а також вплинути на соціально-економічні показники галузі не лише в масштабах країни, але й за регіонами.

Список використаних джерел:

1. Вакульчик О. М. Ранжування підприємств на основі аналізу доданої вартості. Проблеми теорії та практики. 2003. Вип. 179. С. 278–288.

2. Vdovenko N. M., Korobova N. M., Kurmaiev P. Yu., Pavlenko I. I. Formation of the organizational mechanism for fisheries regulation. Проблеми і перспективи економіки та управління. № 3 (19). Р. 202–212. 2019. Режим доступу: <https://ppeu.stu.cn.ua/articles/1580904901791.pdf#page=202> DOI: 10.25140/2411-5215-2019-3(19)-202-212

3. Вакульчик О. М., Горянська О. В. Аналіз факторів впливу на формування доданої вартості підприємств. Економічний простір. 2011. № 52/1. С. 210–218.

4. Вдовенко Н. М. Державне регулювання розвитку аквакультури в Україні: [монографія]. К.: Вітас ЛТД, 2013. 464 с.

5. Вдовенко Н. М. Методологізація галузевого державного управління на шляху адаптації економіки до умов та вимог Європейського Союзу. ScienceRise. 2015. № 5/3 (10). С. 39–44.

6. Брижань А., Жучкова Г. Концепція використання ланцюгів доданої вартості в умовах створення конкурентоспроможної національної економіки. Економіка і регіон. 2008. № 4 (19). С. 175–179.

УДК 339.137.2:334.7:639.2

Шеховцова А. М.,

студентка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Михальчишина Л. Г.,

к.е.н., доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

Павленко М. М.,

асистент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

м. Київ

Україна

**БАЗОВІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ У
РИБНОМУ ГОСПОДАРСТВІ**

Рибогосподарський комплекс України завжди відігравав значну роль в забезпеченні країни продовольством, у постачанні сировини суміжним галузям національної економіки, підвищенні зайнятості населення. Водночас, рибне господарство є споживачем продукції та послуг значної кількості галузей країни, зокрема, суднобудування, машинобудування, транспорту та інших.

Маємо всі підстави зауважити те, що разом з тим, за останні десятиріччя в рибогосподарському комплексі України спостерігаються глибока структурна деформація і значне відставання від розвинутих країн світу [1, с. 7].

Діяльність господарств рибогосподарського комплексу в умовах конкурентної боротьби залежить від його конкурентоспроможності.

Економічне середовище сучасного ринку, якому властиві невизначеність і мінливість, вимагає від суб'єкта господарювання якісного управління і постійного контролю конкурентоспроможності своєї діяльності. Якісне управління конкурентоспроможності визначається здатністю формування конкурентних позицій у такому середовищі й утримання їхнього потенціалу [2, с. 19]. Конкурентоспроможність рибогосподарського підприємства можна розглядати як володіння властивостями, котрі формують його переваги в конкуренції з іншими підприємствами як за відповідні ресурси, так і за споживача.

Властивості конкурентоспроможності доцільно розглядати лише для об'єктів, яким притаманна певна мета і які прагнуть її реалізувати у процесі свого функціонування (підприємство чи галузь), або для цілеспрямованих систем з метою досягнення своїх цілей [2, с. 20].

Негативний вплив процесів, характерних для всієї економіки України, зокрема, прогресуюче моральне старіння і фізичний знос основних виробничих фондів, обмеженість джерел накопичення власних коштів і залучення інвестицій, дефіцит обігових коштів, інфляційні процеси, зумовлює зниження обсягів виробництва в рибній галузі. Рибогосподарський комплекс не в змозі без реальної державної підтримки забезпечити зростання обсягів виробництва рибної продукції [1, с. 9].

Для забезпечення стійкого розвитку рибного господарства доцільно вдосконалити систему збалансованого поєднання державного регулювання економіки рибних господарств з економічною свободою підприємств в умовах переходу до ринкових відносин.

Маємо зробити висновок, що держава має всі підстави, щоб створити умови для економічного розвитку рибогосподарського комплексу і, насамперед, провести приватизацію рибних господарств на

засадах приватної власності на землю, у тому числі під водою та гідроспорудами [3].

Список використаних джерел:

1. Колеснікова К. С. Аналіз конкурентних позицій і потенціалу підвищення конкурентоспроможності підприємств рибогосподарського комплексу. *Культура народів Причорномор'я*. 2014. № 278, Т. 2. С. 7–11.

2. Бондаренко В. М. Адаптація підприємств рибогосподарського комплексу до умов конкурентного середовища. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 2. С. 18-24.

3. Вдовенко Н. М., Варшавська Н. Г., Гечбаія Б. Н., Михальчишина Л. Г., Павленко М. М., Шарило Ю. Є., Шепелев С. С. Конкурентоспроможність рибного господарства України в нових умовах функціонування національної економіки [колективна монографія]. Харків: Глобус. 2020. С. 328.

4. Вдовенко Н. М., Павленко М. М. Концептуальні засади конкурентоспроможної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2018. Вип. 1 (13). С. 83–87.

5. Деренько О. О. Удосконалення інструментів регулювання ринку продукції аквакультури. *Науковий економічний журнал Інтелект XXI*. 2017. Вип. 6. С. 38–40.

6. Вдовенко Н. М., Маргасова В. Г., Шарило Ю. Є. Михальчишина Л. Г. Конкурентоспроможність рибного господарства та аквакультури як складова ефективності національної економіки. *Біоекономіка і аграрний бізнес*. 2019. Вип. 1. С. 204–211.

7. Pauly D., Zeller D. Comments on FAOs state of world fisheries and aquaculture Sofia. *Marine Policy*. 2017. № 77. P. 176–181.

8. Radchenko O., Matveyeva M., Holovanova H., Makhyboroda K., Haibura Y. Information and analytical provision of budget support of institutional sectors of the economy (on the example of the agricultural sector of Ukraine). P. 2355-2378. DOI: [dx.doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1418](https://doi.org/10.14807/ijmp.v11i9.1418)

Інформаційний лист конференції

**ШАНОВНІ КОЛЕГИ,
ЗДОБУВАЧІ ВИЩОЇ ОСВІТИ, МОЛОДІ ВЧЕНІ!**

Економічний факультет і кафедра глобальної економіки
Національного університету біоресурсів та природокористування України
Бюджетна установа «Методично-технологічний центр з аквакультури»

запрошують Вас взяти участь у роботі

**I Міжнародної
науково-практичної конференції**

**«Механізми збалансованого розвитку
рециркуляційних аквакультурних систем в Україні:
сучасні технології, економіка та право»**

Мета конференції:

здійснення обміну результатами наукових і прикладних досліджень, розгляд
актуальних
проблем збалансованого розвитку рециркуляційних аквакультурних систем в Україні,
вивчення економічних та правових засад функціонування ринку продукції
аквакультури в умовах глобального дефіциту продовольства

Для вирішення організаційних питань просимо звертатися безпосередньо до
координаторів конференції.

Конференція проходитиме за підтримки
Бюджетної установи «Методично-технологічний центр з аквакультури», директор
Шарило Юрій Євгенійович

КОНТАКТНІ ДАНІ ОРГКОМІТЕТУ

Адреса оргкомітету:

Національний університет біоресурсів і природокористування України,
кафедра глобальної економіки, каб. 308, вул. Героїв Оборони, 11, м. Київ, 03041

Координатор конференції:

Діброва Анатолій, д.е.н., проф., декан економічного факультету
Вдовенко Наталія, д.е.н., проф., завідувач кафедри глобальної економіки

Модератор конференції:

Шарило Юрій, директор
Бюджетної установи «Методично-технологічний центр з аквакультури»

Організатори конференції:

Михальчишина Лариса, к.е.н., доцент кафедри глобальної економіки
Тел.: +380672330507

Поплавська Олена, начальник інформаційно-консультаційного відділу
Бюджетної установи «Методично-технологічний
центр з аквакультури»

E-mail: Konfeco2020@gmail.com

Наукове видання

**Механізми збалансованого розвитку
рециркуляційних аквакультурних систем в Україні:
сучасні технології, економіка та право**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

I Міжнародна науково-практична конференція

Підписано до друку 20.04.2021

Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк цифровий.

Ум. друк. арк. 7,3. Обл.-вид.арк. 7,3

Наклад 50 прим. Зам. № 210270

Видавець і виготовлювач Національний університет біоресурсів

і природокористування України

вул. Героїв Оборони, 15, м. Київ, 03041

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 4097 від 17.06.2011